

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 5 Κακό

A_ΘΕ 5.5 Υποδούλωση/Εξάρτηση

Νοηματοδοτώντας (υλικό δραστηριοτήτων):

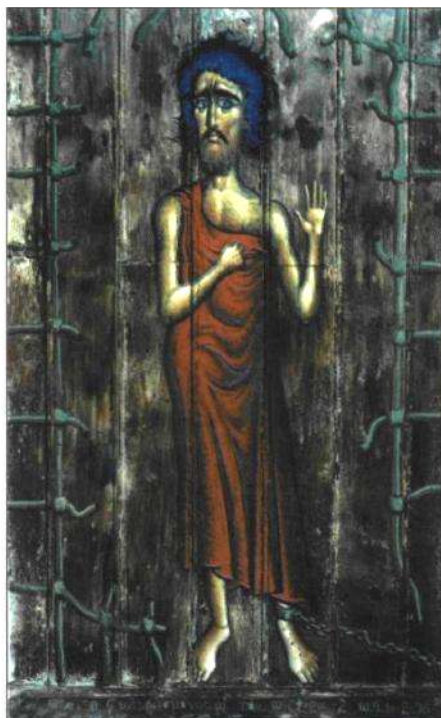
«Η Εκκλησία συχνά αποκαλεί τον πιστό άνθρωπο “δούλο Θεού” (π.χ. “βαπτίζεται ο δούλος τον Θεού ...”, “νυμφεύεται ο δούλος του Θεού...”). Αυτό δεν πρέπει να προκαλεί σύγχυση. Η Εκκλησία διαμόρφωσε τα σχετικά κείμενά της σε μια εποχή όπου υπήρχε ο θεσμός της δουλείας. Με την έκφραση αυτή η Εκκλησία δεν αποδεχόταν τη δουλεία, αλλά ακριβώς το αντίθετο. Δήλωνε κάτι ανατρεπτικό: ότι ο άνθρωπος πρέπει να είναι ελεύθερος από κάθε δουλεία σε ανθρώπους ή σε καταστάσεις.

Απέναντι, λοιπόν, σε όλους τους επίδοξους αφέντες και τυράννους που επιθυμούν να τον σκλαβώσουν, ο Χριστιανός δηλώνει ότι δε δέχεται να δουλωθεί από κανέναν, αφού ο ίδιος είναι ήδη δουλωμένος σε έναν Κύριο, αλλά και κανένας δεν έχει δικαίωμα να υποδουλώνει αυτόν που ελεύθερα επιλέγει να είναι “δούλος” του Θεού. Μόνο που ο Κύριος αυτός είναι παράξενος. Έγινε δούλος και θυσιάστηκε για να κάνει το “δούλο” του παιδί του και ελεύθερο. Με δυο λόγια, δούλος Θεού σημαίνει γιος του Θεού, άρα ελεύθερος από κάθε εξαναγκασμό και σκλαβιά. Είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα του Απ. Παύλου, ο οποίος επανειλημμένα αποκαλεί τον εαυτό του “δούλο” του Θεού και βιώνει αυτήν την πραγματικότητα ως κατεξοχήν πράξη ελευθερίας».

Παπαθανασίου, Α., Μπέγζος, Μ., Βιβλίο Θρησκευτικών Γ΄ Λυκείου (2014): *Θέματα Χριστιανικής Ηθικής*, σελ. 38-39.

* * *

Αναλύοντας (υλικό δραστηριοτήτων):

Σκλήρη, π. Σταμάτη, «Ο φυλακισμένος με την πορφύρα» (1996). Ανακτήθηκε από <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C134/152/1091,4006/> (12/9/2016).

* * *

«Εξέτασε τις θεραπείες που πρέπει να χρησιμοποιήσεις γι' αυτές τις κακές σου έξεις και συνήθειες. Από τις θεραπείες αυτές η πρώτη είναι το να θέλεις να διορθωθείς όχι αμφιβάλλοντας, αλλά αποφασιστικά. Διότι οι σωματικές ασθένειες μπορούν να θεραπευθούν και χωρίς την θέλησή μας, οι ασθένειες όμως της ψυχής χωρίς να το θέλουμε, δεν είναι δυνατό να θεραπευθούν. Διότι και γι' αυτές χρειάζεται μία αποφασιστική θέληση του ασθενή, για να ιατρευθεί και να χρησιμοποιήσει τα μέσα και τα όργανα εκείνα, τα οποία είναι κατάλληλα για τη θεραπεία».

Νικοδήμου Αγιορείτου (2008). *Πνευματικά Γυμνάσματα*. Νέα Σκλήτη, Άγιον Όρος: Συνοδία Σπυρίδωνος Ιερομονάχου, σελ. 433.

* * *

«...Λέγοντας πάθη εννοούμε οποιαδήποτε άλογη επιθυμία που κατακτά βίαια την ψυχή· τον θυμό, τη ζήλεια, τη λαιμαργία, την επιθυμία για δύναμη, την υπερηφάνεια και τα υπόλοιπα. Πολλοί από τους Πατέρες θεωρούν τα πάθη σαν κάτι βασικά κακό, δηλαδή σαν εσωτερικές αρρώστιες, ξένες προς την αληθινή φύση του ανθρώπου. Μερικοί απ' αυτούς όμως υιοθετούν μια πιο θετική άποψη, θεωρώντας τα πάθη δυναμικές ωθήσεις, βαλμένες μέσα στον άνθρωπο από το Θεό, και επομένως καλές στο βάθος τους, αν και προς το παρόν έχουν διαστραφεί από την αμαρτία. Πάνω σ' αυτήν την πιο λεπτή άποψη, σκοπός μας δεν είναι να εξαλείψουμε τα πάθη, αλλά να αλλάξουμε κατεύθυνση στις ενέργειές τους. Η ανεξέλεγκτη οργή μπορεί να μετατραπεί σε δίκαιη αγανάκτηση, η γεμάτη κακεντρέχεια ζήλεια σε ζήλο για την αλήθεια, η σεξουαλική επιθυμία σε έρωτα αγνό μέσα στη ζέση του. Τα πάθη επομένως πρέπει να εξαγνισθούν κι όχι να σκοτωθούν· να παιδαγωγηθούν· κι όχι να ξεριζωθούν· να χρησιμοποιηθούν θετικά κι όχι αρνητικά. Στους εαυτούς μας και στους άλλους λέμε: όχι "καταπίεση" αλλά "μεταμόρφωση" [...].

Ξέροντας ότι ο άνθρωπος δεν είναι άγγελος, αλλά μια ενότητα σώματος και ψυχής, η Ορθόδοξη Εκκλησία επιμένει στην πνευματική αξία της σωματικής νηστείας. Δεν νηστεύουμε γιατί είναι ακάθαρτο στην πράξη του φαγητού και του ποτού. Αντίθετα, η τροφή και το ποτό είναι δώρα του Θεού, στα οποία πρέπει να μετέχουμε με απόλαυση και ευγνωμοσύνη. Νηστεύουμε όχι γιατί περιφρονούμε τα θεϊκά δώρα του Θεού, αλλά για να αποκτήσουμε επίγνωση του ότι είναι πράγματι δώρο, ώστε να εξαγνίσουμε το "τρώγειν" και το "πίνειν", και να τα καταστήσουμε όχι μια υποχώρηση στη λαιμαργία μας, αλλά ένα μυστήριο κι ένα μέσο επικοινωνίας με τον Δοτήρα. Αν κατανοηθεί έτσι, η ασκητική νηστεία δεν εναντιώνεται στο σώμα, αλλά στη σάρκα. Σκοπός της δεν είναι να εξασθενήσει το σώμα καταστροφικά, αλλά να το καταστήσει πνευματικά πιο δημιουργικό».

Καλλίστου Γουέαρ, επισκόπου Διοκλείας (⁷1982). *Ο Ορθόδοξος Δρόμος*, Αθήνα: Επτάλοφος, σελ. 133-134.